

Statsforvalteren I Innlandet
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Vår dato: 18.10.2024
Vår referanse: 24/64378 - 2
Deres dato: 27.06.2024
Deres referanse: 2024/7250

Innspill - Høring av forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket i Innlandet

Landbruksdirektoratet viser til høringsbrev og kunnskapsgrunnlaget fra Statsforvalteren i Innlandet 27.06.2024 med forslag til forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket i Innlandet fylke (sak 2024/7250). Statsforvalteren foreslår innføring av miljøkrav i et område rundt Mjøsa og til et område i Glåmdalen for fulldyrka areal bortsett fra eng og frukt med virkning fra 01.01.2025.

Landbruksdirektoratet verdsetter det arbeidet som Statsforvalteren gjør for å sikre miljøforsvarlig drift av jordbruksareal, bidra til å nå målene i vannforskriften og følge opp departementenes anmodninger om vurdering av miljøkrav i jordbruket der dette er nødvendig. Landbruksdirektoratet er positive til at Statsforvalteren i Innlandet med dette forslaget om miljøkrav bidrar til en mer helhetlig virkemiddelbruk for miljøforvaltning i jordbruket blant Oslofjordfylkene.

Landbruket har et viktig medansvar for at vannforekomstene i jordbrukspåvirkede områder har en god økologisk tilstand. Reduksjon av avrenning av jord og næringsstoffer er også viktig for å opprettholde produksjonsgrunnlaget for jordbruket. Landbruksdirektoratet er opptatt av at forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket bidrar til kostnadseffektive og målrettede vannmiljøtiltak som samtidig tar produksjonshensyn for jordbruket og sikrer oppnåelse av andre landbrukspolitiske målsettinger. Høringsdokumentene viser at Statsforvalteren har vurdert dette på en detaljert og god måte. Videre er det positivt at det i miljøkravene foreslås en viss grad av fleksibilitet og valgmulighet for foretakene til å velge det tiltaket som er best egnet på sine arealer og driftsform.

Landbruksdirektoratet ser det som positivt at Statsforvalteren både legger ny kunnskap og tidligere, overførbare, undersøkelser til grunn for valg og utforming av miljøkravene i forskriften. Kunnskapsgrunnlaget beskriver på en god måte bakgrunnen for nødvendig virkemiddelbruk og foreslåtte tiltak, og er et godt faglig overveid dokument.

Statsforvalteren begrunner valg av områder i Innlandet for ulike miljøkrav på en god måte. Landbruksdirektoratet vurderer at høringsdokumentene har faglige

tyngde som vil bidra positivt til forståelsen for innføring av miljøkrav og at videre diskusjoner om virkemiddelbruk på miljøområdet i jordbruket vil være faglig baserte. Utfra beskrivelsen har Statsforvalteren gjennomført en god prosess med involvering av berørte parter som også vil gjøre bidra positivt til implementering.

Landbruksdirektoratet har noen kommentarer til enkeltdeler av forslaget til forskrift og høringsdokumentene:

Vassdrag

Etter vår kunnskap har det lite å si for miljøbelastningen eller arealtiltakenes effekt om avrenningen fra jordbruksarealer kommer i deler av et vassdrag som tidvis er tørrlagt eller ikke. Vannforekomstens størrelse ved gitte jordbruksarealer er også av mindre betydning på avrenningen og den negative miljøpåvirkningen, så lenge arealene drenerer dit det er utfordringer med vannkvaliteten. Som høringsnotatet viser, er varig vegetasjon/buffersone langs vassdrag et effektivt tiltak, spesielt mot fosforavrenning, og vi antar at NIBIOs effektberegninger er gjort uavhengig av vannforekomstens bredde og vannføring. I §3 miljøkrav 1 er det satt et krav om 2 meter varig vegetasjon langs åpne grøfter og småbekker, mens det for vannlinjer registrert i Elvenett-Elvis er krav om vesentlig bredere buffersoner/plantedekke langs vannforekomstene. Vi vil oppfordre Statsforvalteren til å vurdere å harmonisere kravet om varig vegetasjon/buffersone langs alle vannforekomster som mottar avrenning fra jordbruksarealer. Statsforvalteren bør vurdere å sette krav om at 2 meter varig vegetasjon/buffersone langs vannforekomster som ikke er registrert i Elvenett-Elvis økes for å gi bedre vannmiljøeffekt. Direktoratet er samtidig klar over at ulike vassdrag i Innlandet har ulik økologisk tilstand og ulikt rensbehov. Vi er også klar over at en endring slik vi har beskrevet over kan redusere produksjonsarealene, men med den samme fleksibiliteten mellom buffersone og varig plantedekke som er gitt i miljøkrav 2, vil arealreduksjonen kunne begrenses.

Bruken av Elvenett-ELVIS som referanse for vassdrag er forståelig ut fra et forvaltningsperspektiv. Men som statsforvalteren sikkert er klar over, oppdateres databasen jevnlig, den er ikke komplett og inneholder også fiktive vannlinjer for å få helhetlige vannstrømmer. Vi oppfordrer Statsforvalteren til å følge med på utviklingen av databasen for elvenettverket.

Radkulturer

Landbruksdirektoratet er positive til at Statsforvalteren foreslår å innføre miljøkrav for radkulturer og dermed likebehandler produksjonsformene i jordbruket i forhold til miljøbelastning på vannforekomstene. Det er også positivt at det legges opp til samarbeid med SF Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus om vurdering av ytterligere krav til radkulturer.

Miljøkrav 4 - Unntak for eng

I Innlandet fylke og i de områdene som er foreslått som virkeområde for miljøkrav er det mye grasproduksjon på de fulldyrka arealene. Arealer med eng på fulldyrka mark omfattes ikke av Statsforvalterens forslag til miljøkrav. Dette er blant annet begrunnet med at dersom det stilles krav om at omlegging av eng ikke skal skje på høsten, vil dette gi utfordringer med kapasitet på gjødsellager. Det er lite

avrenning fra grasarealer, men produksjonen vil likevel belaste vassdragene ved omlegging, tilsvarende som for åpen-åker-produksjoner. Vi betrakter «ingen jordarbeiding om høsten» for erosjonsklassene 3 og 4 som et kostnadseffektivt vannmiljøtiltak, og oppfordrer Statsforvalteren til å vurdere å inkludere også (omlegging av) engarealer i miljøkrav 4. Dette vil samtidig sidestille produksjonene ut fra miljøbelastningen arealavrenningen har til vassdragene.

Måloppnåelse

Statsforvalteren skriver i kunnskapsgrunnlaget at de foreslåtte miljøkravene ikke er tilstrekkelig for at enkelte vannforekomster innenfor virkeområdet vil nå vannmiljømålene om god økologisk tilstand innen tidsfristen.

Landbruksdirektoratet er klar over at andre miljøvirkemidler i jordbruket, som gjødselregelverket, samvirker med de regionale miljøkravene og kan bidra til en positiv utvikling. Landbruksdirektoratet oppfordrer Statsforvalteren likevel å vurdere behovet for ytterligere miljøkrav for å sikre måloppnåelse etter vannforskriften. Rask igangsetting av de miljøkravene som her er foreslått, bør likevel prioriteres høyt.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Gunn Eide
seksjonssjef

Asbjørn Veidal
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:

Statsforvalteren I Innlandet

Postboks 987

2604 LILLEHAMMER